

Mottaker:
NVE
v/Anne Marit Ruud

Dato: 15/09/2026
Avsender: AFRY Norway AS

Referanse: 202601321-1

Høringsinnspill til endringer av forskrift om sikkerhet ved vassdragsanlegg

Introduksjon

AFRY takker for muligheten til å gi høringsinnspill i saken, og støtter i hovedsak oppdateringen av forskriften.

Som et selskap med bred erfaring med internasjonal vannkraft og nylig økt satsning på norsk vannkraft ønsker vi å dele noen innspill i forhold til krav- og godkjenningsprosessen av fagansvarlige. Vi ser på det økende behovet for arbeid relatert til vassdragssikkerheten i forhold til tilgjengelig kapasitet i Norge som en generell, nasjonal bransjeutfordring. Med positiv erfaring med tilpasning av internasjonal teknisk kompetanse til gjeldende regelverk i andre land og verdensdeler, ser vi muligheten for bruk av eksperter med erfaring og kompetanse fra andre land som et tiltak som vil øke den tilgjengelige arbeidskraften i tidene som kommer.

Foreslåtte endringer for godkjenningsprosessen av fagansvarlige

1. Tydeliggjøring av kvalifikasjonskravene i forskriften

I forslag til § 3-5 sjuende ledd av Forskriften om sikkerhet ved vassdragsanlegg står det, her med fagområde IV som eksempel, at praksisen for fagområde IV skal dekke flomberegninger i henhold til gjeldende norsk beregningsmetodikk. Begrepet gir imidlertid begrenset veiledning om hvilken kompetanse, erfaring og grad av selvstendig ansvar som må dokumenteres for at kravet skal anses oppfylt.

Vi foreslår at de grunnleggende kriteriene som kan være avgjørende for om en søknad godkjennes eller avslås, fastsettes i selve forskriften. Dette gjelder særlig krav til:

- antall prosjekter,
- eventuell geografisk avgrensning, og
- muligheten for å dokumentere tilsvarende kompetanse på andre måter.

Det ses på som svært nyttig at veiledere kan utdype tekniske detaljer og gi eksempler, men det vil kunne være enklere å unngå konkurrerende krav med forskriften hvis den er eneste kilde til sentrale avgrensninger som i praksis avgjør søknaden.

Et eksempel på uklart kriterium er forslaget til § 3-5 fjerde ledd som åpner for at relevant etterutdanning kan redusere praksiskravet. Her ønsker vi å spille inn at en transparent og etterprøvbart ordning som gir målbar uttelling for relevant etterutdanning, som for

eksempel en doktorgrad, vil gjøre det enklere å forberede og vurdere søknadene. Hvis en doktorgrad eller lignende etterutdanning bare reduserer antall praksismåneder, men ikke kan påvirke kriteriene om tre eller fem prosjekter, kan bestemmelsen få liten praktisk betydning.

2. En standard vei og en alternativ vei for godkjenning

I NVEs «Veiledning til praksiskravet» gis det eksempler på relevant etterutdanning og/eller praksis som kan redusere kravet for praksis. Tolkningen av hva som er de avgjørende kravene er noe uklar, her illustrert med et eksempel i beskrivelsen for godkjent praksis innenfor fagområde IV – hydraulikk og flomavledning;

«På NVEs nettside, under «Veiledning til praksiskravet», fremgår det at praksiskravet for konsekvensklasse 1 anses oppfylt dersom søkeren har utført minst tre flomberegninger for dammer i konsekvensklasse 1–4 etter gjeldende norsk beregningsmetodikk. For godkjenning i alle konsekvensklasser angis minst fem flomberegninger, herunder flere dammer i vassdrag med store nedbørfelt, reguleringer og overføringer. Det fremgår også at flomberegningene helst bør være mottatt av NVE. Samtidig angir forskriftsforslaget 20 måneders relevant praksis for konsekvensklasse 1 og 40 måneder for konsekvensklasse 2–4, uten å fastsette tre eller fem beregninger eller et uttrykkelig krav om at prosjektene må være gjennomført i Norge.»

Vi foreslår derfor at et bestemt antall flomberegninger per godkjenningsnivå defineres som en standardisert og forhåndsakseptert måte å dokumentere tilstrekkelig praksis på. I tillegg foreslår vi å ha tydelige krav for hvilke andre kvalifikasjoner som kan vektlegges og være tilstrekkelig for godkjenning som en alternative vei.

For den «standardiserte» veien og den alternative veien et forslår på oppdeling av kriteriene som følger:

Standardisert vei	Alternativ vei
relevant utdanning fastsatt praksisvarighet forventet antall og bredde av prosjekter dokumentasjon i samsvar med damsikkerhetsforskriften og dokumentasjonskravene publisert på NVEs nettside	relevant doktorgrad eller annen høyere utdanning relevant profesjonell, akademisk eller internasjonal erfaring målbar uttelling for undervisning, forskning, publikasjoner, modellutvikling og selvstendig ansvar helt eller delvis fritak fra kurs og prøve når tilsvarende kunnskap er dokumentert ved behov, en avgrenset test av forståelse av norsk regelverk og norsk beregningsmetodikk

3. Foreslått test for forståelse av norsk regelverk og beregningsmetodikk

AFRY ser på forslaget om spesifikk teoretisk opplæring (5.4.5 § 3-5. punkt (3)) som et positivt tillegg for søkere med som ikke oppfyller kravene i foreslått standardisert vei.

Dersom kurs og prøve bare legges til de eksisterende kravene, uten å kunne erstatte eller redusere deler av de prosjektbaserte kriteriene, vil ordningen imidlertid gi begrenset mulighet for å benytte seg av erfarne og høyt kvalifiserte fagpersoner som har lite direkte tilgang til norske vassdragsprosjekter.

En søker som, i tillegg til høyere utdanning, har relevant profesjonell og faglig erfaring og dokumentert spesialistkompetanse, bør kunne bevise en vesentlig del av kvalifikasjonene relatert til norske krav gjennom en faglig test, som en prøve, skriftlig vurdering eller teknisk intervju. For å unngå at godkjenningsprosessen blir mer komplisert enn nyttig, ser vi også på et intervju eller en faglig prøve som et mulig verktøy som kan være mer effektivt for både NVE som godkjenner og for søker. Ved et intervju eller en faglig prøve vil det være mulig å teste forståelsen av de norske regelverkene.

Den faglige testen anbefales å inngå i en reell alternativ dokumentasjonsvei, ikke som et standard tilleggskrav. Sammen med dokumentert utdanning og relevant erfaring bør bestått test kunne redusere deler av kravene til prosjektantall eller geografisk erfaring. Forslaget er ikke at godkjenning skal gis på grunnlag av test alene, men at flere former for dokumentert kompetanse skal kunne kombineres for å vise samme kvalifikasjonsnivå.

4. Tre godkjenningsnivåer

Dagens ordning skiller mellom godkjenning for konsekvensklasse 1 og godkjenning for konsekvensklasse 2, 3 og 4. Vi anbefaler at NVE vurderer en tredelt ordning, spesielt med tanke på det mulig økende antall dammer i konsekvensklasse 2:

- Nivå 1: konsekvensklasse 1
- Nivå 2: konsekvensklasse 1 og 2
- Nivå 3: alle konsekvensklasser, 1 – 4

Et mellomnivå for konsekvensklasse 2 vil kunne gi en mer gradvis og risikobasert kompetanseutvikling. En søker kan være kvalifisert for anlegg i klasse 2 uten å ha den bredden og kompleksiteten som bør kreves for klasse 3 og 4.

Som for det eksisterende skillet mellom de to nivåene vil det være fordelaktig å fastsettes en egen kombinasjon av standardkrav og alternative kvalifiseringskrav for det tredje skillet. Denne kan inkludere praksisvarighet, prosjektantall og -kompleksitet, resultat fra faglig vurdering og uttelling for høyere utdanning og dokumentert spesialistkompetanse.

Oppsummering

1. De sentrale kvalifikasjonskravene anbefales å fremgå tydelig av selve forskriften.
2. Kriteriene om tre og fem flomberegninger for dammer i Norge anbefales å være forhåndsaksepterte dokumentasjonsveier, ikke absolutte sperrer.
3. Internasjonal erfaring anbefales å kunne godtas når tilsvarende kvalitet og forståelse av norske krav dokumenteres.
4. Faglig prøve eller intervju anbefales som verktøy i testing av forståelsen av de norske regelverkene.

5. Høyere utdanning, særlig doktorgrad, undervisning, forskning og publikasjoner bør gis målbar vurdering.
6. Dokumentert likeverdig teori bør kunne gi fritak fra hele eller deler av kurs og prøve.
7. Etablering av en standardisert og en likeverdig alternativ vei til godkjenning vil kunne gjøre det mulig å benytte erfaring fra andre land.
8. Godkjenningsordningen bør vurderes delt i klasse 1, klasse 1–2 og klasse 1–4, spesielt med tanke på en mulig økende andel dammer i konsekvensklasse 2.

Forslagene vil etter vår vurdering kunne gi en mer forutsigbar og kompetansebasert godkjenningsordning, samtidig som nødvendige krav til praktisk erfaring, faglig ansvar og sikkerhet ved vassdragsanlegg opprettholdes.

Vennlig hilsen,

AFRY Hydro Nordics,

AFRY Norway AS

Kontaktperson:

Nora Rydland Fjøsne

nora.fjoesne@afry.com